

ורבי יהושע סבר: טובת הנאה אינה ממון. שאין הזכאות הזאת מגדירה את ישראל כמי שיש לו בעלות מסוימת בחלה. הלכך, אינו עובר עליה בפסח.⁽⁴⁾

ודחינן: לא בהכי פליגי.

אלא, דכולי עלמא סברי שטובת הנאה אינה ממון.

והכא בהגדרת הבעלות מכח האפשרות הנקראת "הואיל" — קמפילוגי.

דרבי אליעזר סבר כי למרות שעתה אין החלה נחשבת ממון ישראל, מכל מקום חשובה היא כשלו לענין "בל יראה", היות ואמרין⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾ "הואיל" ⁽⁷⁾ ואי בעי איתשיל עלה⁽⁸⁾ — ממוניה היא!.

והיינו, שנחשבת החלה לממונו משום שבידו להפקיע ממנה את שם החלה ולהשיבה לבעלותו.

וכמו כן רשאי ישראל אחד לומר לישראל חבירו: קח לך סלע, ובשכר זאת תן את כל תרומותיך לנכדי, בן בתי, שהוא כהן.⁽²⁾

ונמצא, שיש לישראל הזדמנות לקבל ממון עבור זכותו להחליט לאיזה כהן הוא יתן את המתנות, ודבר זה נקרא "טובת הנאה".

ובמשמעות הבעלות הנובעת מטובת הנאה זו נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע.

רבי אליעזר סבר: טובת הנאה שיש לישראל בחלה זו, מחשיבה כאילו יש לו בה בעלות מסוימת של ממון.⁽³⁾

ומכח הבעלות המסוימת הזאת הוא עובר עליה ב"בל יראה". כי די בבעלות מסוימת שכזאת כדי לקרוא בחמץ הזה — "שלך" אי אתה רואה.

ולכן סובר רבי אליעזר כי אין לעיסה תקנה אחרת, אלא רק לקרות לה שם חלה לאחר האפיה.

3. ולכאורה הוא תימה, הרי שום כהן לא יתן לו דמים בעבודה. שהרי אסורה היא בהנאה. וצריך לומר, דאחר שחייבה התורה ב"בל יראה" ועשתה את החמץ ברשותו אף שהוא אסור בהנאה, גם לענין טובת הנאה חזינן כאילו היה חמץ זה מותר בהנאה. שפת אמת בשם החידושי הרי"ם.

עוד כתב ליישב, דכיון דעד החימוץ היא מותרת, ויכול לעכב את חימוצה על ידי הטלה לצונן, עדיין יש לו בה טובת הנאה. לפיכך אסור לו להביאה לידי חימוץ, אף דלאחר שתתחמץ כבר לא תהיה לו בה טובת הנאה. ואף דבאים כאחד האיסור וההיתר, אסור.

4. והקשה השאגת אריה, דמדברי הגמרא בכבא

או שהוסיף כן כדי לתת טעם, למה אף הכהנים אינם עוברים עליה. רש"ש.

2. רש"י. ובנדרים [פד ב] איתא בפירוש המיוחס לרש"י, ד"טובת הנאה" פירושה, שיכול ליתן את המתנה למי שמחזיק לו טובה.

ונראה, דבשני פירושים אלו תליא מחלוקת הראשונים בגדר טובת הנאה. דשית הרשב"א בקידושין [נח ב], דאין כל המתנה נחשבת לממון הישראל. אלא רק בערך שוויות טובת ההנאה. וכן משמע מדברי התוספות בכבא מציעא [ו ב]. והריטב"א כתב דמשום טובת ההנאה, נחשבת המתנה כולה לממון הישראל. אבני נזר [אבן העזר, סימן תנו].